

dermed at få tiltalte dømt efter straffebestemmelsen med den højeste strafferamme.

Flertallet fremhæver, at spørgsmålsystemet også giver vanskeligheder, når strafudmålingen ankes. I sådanne tilfælde vil det ofte være umuligt for Højesteret at konstatere, hvilke nærmere omstændigheder i forbindelse med lovovertrædelser der er lagt til grund. Tilsvarende gør sig gældende for så vidt angår, hvad nævningerne har lagt til grund vedrørende graden af forsæt, hvilket ofte kan være af afgørende betydning for strafudmålingen.

Det store antal spørgsmål, der efter omstændighederne må stilles, og disses komplicerede karakter, øger efter flertallets opfattelse risikoen for fejltagelser og misforståelser med deraf følgende urigtige afgørelser.

Flertallet anfører, at spørgsmålsystemet har snæver sammenhæng med voteringsformen. Spørgsmålsystemet vil således miste sit formål i et system med fælles votering om skyldsspørgsmålet mellem nævninger og dommere. Spørgsmålsystemet må derimod bevares i sin hidtidige uhensigtsmæssige form, hvis nævningerne fortsat skal votere om skyldsspørgsmålet adskilt fra dommerne, idet det ikke kan anses for muligt at overlade til nævningerne at tage stilling til skyldsspørgsmålet alene uden vejledning og uden afgrænsning af bevistemaet i form af spørgsmål.

Flertallet foreslår også på denne baggrund, at der indføres *fælles votering om skyldsspørgsmålet* mellem nævninger og dommere.

Flertallet finder desuden, at *den juridiske vejledning* til nævningerne vil blive bedre, hvis den ikke skal ske som et samlet foredrag (retsbelæring), men i stedet sker som led i en fælles votering mellem nævninger og dommere. Flertallet anfører, at retsformanden ved en fælles votering vil kunne redegøre for de juridiske problemer på det tidspunkt, hvor de bliver relevante under drøftelsen af sagen, og nævningerne vil løbende kunne stille spørgsmål. Endvidere vil retsformanden bedre kunne rette eventuelle misforståelser hos nævningerne.

*Skyldsspørgsmålet* bør således efter flertallets opfattelse afgøres på samme måde som afgørelsen af sanktionsspørgsmålet, dvs. i fællesskab efter en dialog mellem nævningerne og dommerne, hvor både relevansen og bæredygtigheden af fremførte argumenter kan belyses og prøves. Flertallet fremhæver, at man ved fælles votering om skyldsspørgsmålet fremover vil kunne undgå den uheldige situation, som af og til forekommer, at retsformanden enten på forhånd må tilkendegive, at dommerne ikke finder grundlag

for domfældelse, eller at dommerne efterfølgende må tilsidesætte nævningernes afgørelse.

Flertallet finder ikke grundlag for at ændre de gældende bestemmelser om afgørelsen af *sanktionsspørgsmålet*, hvorefter dette spørgsmål afgøres efter fælles votering mellem nævninger og dommere, og hvorefter dommerne har lige så stor indflydelse på afgørelsen som nævningerne. Flertallet foreslår dog, at spørgsmålet om tilstedeværelsen af strafforhøjelses-, strafnedsættelses- eller strafbortfaldsgrunde skal afgøres som led i sanktionsfastsættelsen i modsætning til i dag, hvor dette spørgsmål besvares ved at stille et tillægsspørgsmål til nævningerne i forbindelse med afgørelsen af skyldsspørgsmålet. Flertallet foreslår endvidere, at spørgsmålet om tiltaltes tilregnelighed (dvs. om anvendelsen af straffelovens § 16) skal afgøres som led i sanktionsfastsættelsen.

Der henvises i øvrigt til betænkning nr. 1352/1998 side 45-53.

9.3.1.3. Retsplejerådets flertal har som led i sine overvejelser inddraget *den norske ordning* for medvirken af nævninger i straffesager.

Efter den ordning, der gælder i Norge, behandles alle straffesager som domsmandssager ved byretten (tingretten) i første instans, således at nævningebehandling først sker under eventuel anke til landsretten (lagmannsretten). Nævninger medvirker som udgangspunkt i ankesager vedrørende forbrydelser, som efter loven kan medføre mere end 6 års fængsel, og hvor der skal tages stilling til bevisbedømmelsen. I nævningesager sammensættes landsretten af 3 dommere og 10 nævninger. Nævningerne afgør på egen hånd skyldsspørgsmålet, og afgørelsen begrundes ikke. Hvis tiltalte findes skyldig, udtrækkes ved lodtrækning 3 nævninger, der sammen med nævningernes ordfører og de 3 dommere afgør strafudmålingen med almindeligt stemmeflertal. Landsrettens afgørelser kan indbringes for Højesteret med tilladelse fra Højesterets kærémålsudvalg. Tilladelsen gives, når anken gælder spørgsmål, »der har betydning uden for den foreliggende sag«, eller det af andre grunde er særlig vigtigt at få sagen prøvet i Højesteret.

Retsplejerådets flertal fremhæver, at der er behov for at markere nævningesageres særstilling ved en væsentlig anden sammensætning af retten end i domsmandssager. Det er vigtigt, at nævningesagerne – der udgør de alvorligste straffesager – gives en særlig kvalificeret behandling både af hensyn til afgørelsen af sagerne og for at sikre, at flest mulige sager finder deres endelige afgørelse i første instans. På den baggrund kan flertallet ikke anbefale en nyordning af nævningesystemet svarende til den norske ordning for